

СТАНОВИЩЕ

от проф. Буян Йорданов Филчев,
СУ „Св. Кл. Охридски“

Относно: провеждане на конкурс

за заемане на академична длъжност доцент по професионално направление 1.3.

Педагогика на обучението по изобразително изкуство

(методика на изобразителното изкуство),

обявен в ДВ, бр. 88 от 13.11.2015 г., с кандидати

гл. ас. д-р Мая Веселинова Димчева и д-р Розалия Георгиева Гигова

Според Правилника на СУ и Заповед на Ректора на СУ и като член на научното жури представям своето **писмено становище**, относно качествата на кандидатите и оценяването на тяхната продукция, с която участват в обявената по-горе процедура, на основание чл. 4. от Закона за развитието на академичния състав в Република България чл. 57 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, чл. 109 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ и решение на Факултетния съвет на ФНПП, протокол № 10 от 01.12.2015 г.

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Мая Веселинова Димчева и д-р Розалия Георгиева Гигова отговарят на чл. 114 и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. От представената документация е видно, че кандидатите имат богата и разнообразна преподавателска, публикационна, както и значима художественотворческа дейност.

Оценката ми на кандидата гл. ас. д-р Мая Веселинова Димчева е по следните направления:

I. Обща характеристика и професионална биография на кандидата

Мая Димчева е родена през 1962 г.

Образование

През 1987 г. Завършва Художествена академия „Н.Павлович“, реставрация, бакалавър.

През 1986 г. СУ „Св. Климент Охридски“, история и археология. През 1997 г.

Художествена академия „Н.Павлович“, педагогическа квалификация. През 2008 г. СУ „Св. Климент Охридски“, Богословски факултет, магистър по богословие.

През 1982–2006 г. работи, като художник на свободна практика. От 1991–2006г. работи в СУ „Св. Кл. Охридски“, като хоноруван преподавател във ФНПП, катедра „Изобразително изкуство“.

1987-1991 – НИПК, реставратор

1991-1993 – 163 СОУ „Черноризец Храбър“, преподавател по изобразително изкуство

1995-1998 – СУ „Св. Климент Охридски“, ФНПП, хоноруван преподавател

1998-2001 – СУ „Св. Климент Охридски“, ФНПП, старши асистент

2001-2010 – СУ „Св. Климент Охридски“, ФНПП, главен асистент

2010-2016 – СУ „Св. Климент Охридски“, ФНПП, главен асистент - доктор

Има образователната и научна степен „доктор“ по методика на обучението по изобразително изкуство придобита през 2010 г.

Заема академичната длъжност „главен асистент“ по „Методика на изобразителното изкуство“ в СУ „Св. Климент Охридски“ а от 1998 г. е щатен преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“, във ФНПП, катедра „Изобразително изкуство“.

Преподавателска дейност:

- Лекционни курсове и упражнения по Методика на изобразителното изкуство в начално училище с хоспетиране – лекции и упражнения
- Методика на изобразителното изкуство в средния курс с хоспетиране – лекции
- Методика на изобразителното изкуство в горен курс с хоспетиране – лекции
- Преддипломна педагогическа практика – лекции и упражнения
- Рисуване и композиция – упражнения
- ЗИД „Технология на иконописта“ – лекции и упражнения
- Магистърска програма: Педагогика и семиотика на изобразителното изкуство – дисциплина: „Иконата като текст“ – лекции и упражнения
- Представила е публикации в специализирани научни издания и доказателства за съответни на тях художественотворчески постижения в областта на изкуствата, които не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ през периода 2010–2015 г.:
- Представила е и множество други оригинални публикации, и доклади в научни конференции, които се оценяват високо по съвкупност;
- Не е навършила 65-годишна възраст;
- Не е с удължен трудов договор по реда на § 11 от Преходните и заключителни разпоредби от Закона за висшето образование.
- От проверката на документацията е очевидна тенденцията за целенасоченото постигане от гл. ас. д-р **Мая Веселинова Димчева** на съответните звания и степени в академичната йерархия на институцията, където тя се реализира професионално.

II. Учебна, научноизследователска и художественотворческа приложна дейност на кандидата

1. Учебна дейност :

а. Има необходимата учебна и аудиторна заетост за учебната 2010–2015 г.; споделя опита си в преподаването и се консултира с колегите си; осигурява занимания в практическа среда извън съответното висше училище; подготвя нови лекционни курсове;

б. За посочения период е публикувала:

- Християнство и традиции – изкуство, книжнина, просвета. Народни празници и обичаи по българските земи. Издателство „Булвест“, София 2014 – монография.
- Манастирите в България – светлина от вековете. Иконопис и иконография, народни празници и обичаи. Издателство „Пропелер“. гр. София, 2015 – монография
- Естетико – художествени, иновационни и възпитателни аспекти на обучението по изобразително изкуство в началното училище. Издателство „Пропелер“. гр. София, 2015 – монография

в. Научен ръководител е на студенти в магистърски програми, консултант на студенти в бакалавърска и магистърска степен в специалност „Изобразително изкуство“, член на изпитни комисии.

2. Научноизследователска дейност:

а. Участва в академични проекти, в които са включен преподаватели, докторанти и студенти магистърска степен.

б. Осъществила е обновяване и осъвременяване на съществуващите до 2010 г. учебни програми в дисциплините „Методика на изобразителното изкуство“, „Преддипломна педагогическа практика“, „Технология на иконописта“.

в. Списъкът на публикациите за периода 2010–2015 е достатъчно голям:

1. Мястото на православното иконописно наследство в сферата на висшето образование. В сб. Образователни иновации в сферата на визуалните изкуства. С., 2010
2. За някои съвременни проблеми при възприемане на художествени произведения от християнското изкуство (възрастова и емоционална характеристика). Годишник на СУ "Св. Климент Охридски" – ФНПП, т. 102, 2010
3. Народни празници и обичаи в контекста на християнските ценности и традиции. Годишник на СУ "Св. Климент Охридски" – ФНПП, т. 105, 2013
4. Изображенията на нашите просветители – светите братя Кирил и Методий в епохата на Възраждането – юбилейна международна научна конференция - 50 години Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“, В.Търново, 2013
5. Християнство и традиции. Народни празници и обичаи по българските земи. – доклад за научна конференция м. октомври, Сърбия, гр. Ниш, БАРТФ 2014
6. Педагогически подходи при определяне грамотността и изразителността на детската изобразителна дейност- доклад по проект „Преподаватели и студенти“ - научна конференция, посветена на съвременните тенденции в изкуството и обучението по изкуство във връзка с 30 годишнината от създаването на ФНПП, СУ „св. Климент Охридски“ и 20 годишнината от създаването на специалност „Изобразително изкуство“. Vivacom art hall 11.06.2014 - 21. 06. 2014 <http://www.fnpp.uni-sofia.bg/magazine.html>
7. Някои особености на детската изобразителна дейност в предучилищната и началната училищна възраст. Годишник на СУ "Св. Климент Охридски" – ФНПП, т. 106, 2015
8. Нетрадиционни педагогически подходи и детската изобразителна дейност – история и съвременни проявления. Годишник на СУ "Св. Климент Охридски" – ФНПП, т. 107
9. Обучението по изобразително изкуство – култура или само рисуване – участие в конференция, галерия „Академия“ – НХА, гр. София, 25 март 2015 stefan.zelma@gmail.com

3. Художественотворческа дейност:

а. Кандидатът гл. ас. д-р **Мая Веселинова Димчева** е предложила списък от общо:

- 5 самостоятелни изложби;
- 3 общи изложби на преподавателите от катедра „Изобразително изкуство“ – ФНПП;
- множество участия в пленери, реставрацията (стенописи, дърворезби, икони), археологически разкопки и др.

4. Приноси към хабилитационния труд „Художествено-естетически, иновационни и възпитателни аспекти на обучението по изобразително изкуство в началното училище“ :

По съдържание публикацията на гл. ас. д-р **Мая Веселинова Димчева** отразява актуални проблеми на педагогиката и методиката на преподаването на изобразително изкуство. Теоретичните и практикоприложни приноси към хабилитационния труд засягат образователни и възпитателни тенденции в обучението по изобразително изкуство, съобразени с особеностите на началната училищна възраст в полето на иконописата и българското народно творчество. Разработена е алтернативна на институционалното образование иновационна методическа система, насочена към възприемане на произведения от християнското изкуство и българското народно творчество. Проучени и съпоставени са характерни изобразителни елементи на детски рисунки и иконописни произведения, които установяват връзката между еволюцията на

детската рисунка и историческото развитие на изобразителното изкуство. Интерес представляват и примерните план-конспекти съдържащи въпроси от посочените по-горе области а също и извънкласни дейности, проведени съвместно с ученици и студенти свързани с иновационните тенденции в обучението по изобразително изкуство.

Монографиите – „Християнство и традиции. Изкуство, книжнина, просвета“ ; „ Манастирите в България – светлина от вековете. Иконопис, иконография, народни празници и обичаи“, също така имат своите приноси от гледна точка на теорията и практиката. Изчерпателно е отразено развитието на източноправославното изкуство и култура по нашите земи през вековете. Разглеждат се някои специфични особености в дейността на българските зографи и иконописци, които оформят и допълват уникалността на църковната живопис в България.

Темите разработени в тези монографии могат да послужат **като допълнение към общата общообразователна програма по изобразително изкуство**, като допринесат за разбиране значението на Българското културното наследство за съхранение на националната ни идентичност. Налице е целенасочено разширяване на професионалното и творческо израстване на **гл. ас. д-р Мая Веселинова Димчева**, за което допринасят и много други нейни активности – авторски и колективни разработки на изследователски проекти и активно организационно и творческо участие в национални и международни проекти. Цялостният и принос като педагог и художник е безспорен.

...

Оценката ми на кандидата д-р **Розалия Георгиева Гигова** е по следните направления:

I. Обща характеристика и професионална биография на кандидата.

Розалия Гигова е родена през 1975 г.

Образование:

- През 1999 г. Завършва Художествена академия „Н.Павлович“– София, Специалност История на изкуството (бакалавър и магистър).
- 1998-1999 Национална художествена академия „Н.Павлович“, София
иплома по педагогика: Педагогика на изобразителните изкуства.
- 2010-2012 Университет Комплутенсе, Мадрид, Испания
Магистърска степен по История на испанското изкуство
Департамент: Съвременно изкуство
- 2000-2004 Институт по етнография и фолклористика с етнографски музей, Българска академия на науките (докторантура). Тема на дисертационния труд: „Вещта в обредно-празнична ситуация. Символика на вещите в съвременната сватба“

гл. ас. д-р Мая Веселинова Димчева **Академична кариера:**

- 2004-2005 Виенски университет, Виена, Австрия
Департамент Социална и културна антропология пост-док изследователски проект
- 2006-2007 Университетът Хумболт, Берлин, Германия
Институт по история на изкуството пост-док изследователски проект наименование на проекта: Немско-български връзки в изкуството (20-те -30-те години)
- 2011 Научен проект „Стампа“, Университет Комплутенсе, Мадрид, Испания, Департамент История на съвременното изкуство.

Професионален стаж

- **2000-2001 Фондация Отворено общество, София** Длъжност: сътрудник на главния редактор
- **2004 Министерство на културата, София** Център за музеи, галерии и изобразителни изкуства. Длъжност: старши експерт
- **2012-2013 Държавния културен център „Волтурно“, Мадрид; държавен културен център „Алфредо Краус“, Мадрид; държавен културен център „Хосе Луйс Лопез Васкез“, Мадрид** Длъжност: лектор по история на изкуството

II. Учебна, научноизследователска и художественотворческа приложна дейност на кандидата

1. Учебна дейност :

Няма учебна и аудиторна заетост през периода 2010–2015 г

2. Научноизследователска дейност:

а. Кураторски проекти

Софийска градска художествена галерия: Художникът Иван Пенков (1897-1957). Откриване на изложбата - май 2004. Куратор – Розалия Гигова.

б. Участие в културни проекти

- 2000-2001. STUDIUM. Проект на Отворено общество, София
- 2011. Научен проект „Стампа“, Университет Комплутенсе, Мадрид, Испания, Департамент История на съвременното изкуство
- 2003-2004. Научно-изследователски проект, поръчан от Европейската комисия.
- Study No. 2003-4879 ordered by the European Commission to inventory national systems of public guarantees in 31 countries. Reunion des Musees Nationaux, Etablissement Public a Caractere Industriel et Commercial (EPIC) Paris (France) in collaboration with Staatliche Museen zu Berlin, Preußischer Kulturbesitz. Berlin (Germany).

в. Участие в академични конференции

1. Институт за изобразително изкуство, БАН. Изкуствоведски четения 2013. Тема на доклада: Един български студент в Мюнхенската художествена академия. Мюнхенският период в творчеството на художника Иван Пенков (1922/1923)
2. Институт за изобразително изкуство, БАН. Младежка научна конференция „Изкуство и контекст“ 2008. Тема на доклада: Обединените цехове за мозайка и стъклопис Пул & Вагнер, Готфрид Хайнерсдорф в Берлин и творчеството на художника Иван Пенков.
3. Софийска градска художествена галерия (СГХГ). Конференция във връзка с откриването на монографичната изложба, посветена на творчеството на художника Иван Пенков. Тема на доклада: „Иван Пенков (1897-1957). Живот и творчество.“
4. Международна научна конференция „50 години Лесотехнически университет“, Фондация „Силвика“- българо-швейцарска програма, София, 2003. Тема на доклада: Проекти за мебели и художествено изработени вещи за дома като аспект в творческите търсения на художника Иван Пенков (1897-1957)
5. Исторически музей в Благоевград, научна конференция „Пиринския край от древността до днес“, 2003. Тема на доклада: Вещите в обредно-празнична ситуация. Сватбеното знаме в Пиринския край.

г. Публикации

Публикации след придобиване на научно-образователната степен „доктор“

Книги

1. Гигова, Розалия. Художникът Иван Пенков (1897-1957). Живот и творчество / Guigova, Rozaliya, The Artist Ivan Penkov (1897-1957). Life and Work, Sofia, 2013, ISBN 978-954-9387-72-8

Статии

1. Иван Пенков (1897-1957) и сецесиона, *Минало* (под печат)
2. Кореспонденция между инж. Борис Стоилов, художника Иван Пенков и Август Вагнер - собственик на световноизвестни немски стъклописни цехове, която се съхранява в архива на Берлинската галерия, *Минало* (под печат)
3. Теренно етнографско проучване – празникът „Св.Св. Константин и Елена“ в село Българи, *Литературен свят* (под печат)
4. В ателието на световноизвестния съвременен испанския художник Рафаел Каногар (интервю), *Везни*, София (под печат)
5. Разговор с испанската художничка Нати Каняда в нейното ателие в Мадрид, *Везни*, София (под печат)
6. Немско-български културни отношения от началото на ХХ век до средата на 40-те години на века, *История*, МОН (под печат)
7. Теренно етнографско проучване – венчална дреха, село Осеново, Варненско, *Литературен свят*. брой 78 ноември 2015 < <http://literaturesviat.com/?p=112208> >
8. Теренно етнографско проучване – Лазарки, село Преславен, Старозагорско, *Литературен свят* 79 декември 2015 < <http://literaturesviat.com/?p=113585> >
9. Жътварките на Иван Пенков: стилос анализ на четири картини на художника, Електронно списание LiterNet (под печат)
10. Личният архив на театралния режисьор Хрисан Цанков и запазените в него документи, рецензии, проекти и снимки, свързани с работата на художника Иван Пенков като сценограф в Народния театър, *Минало*, София, 2015, кн.4.
11. Стъклописният институт на Франс Хавиер Цетлер в Мюнхен и стъклопииста на Харалампи Тачев, *Българска наука*, София (под печат)
12. En el estudio de Nati Cañada: “El espíritu, si tuviera color, creo que sería blanco”, *Mito, revista cultural*, Granada (под печат)
13. Бележки към немско-българските културни отношения през 30-те години на ХХ век: институтът за стъклопис и мозайка „Майерше Хофкунстанцалт“ в Мюнхен, *Българска наука*, София, (под печат)
14. Иван Пенков в Германия (1922/1923). Мюнхенската художествена академия, проф. Адолф Хенгелер, проф. Макс Маирсхофер и тяхното значение за формирането на творческия почерк на художника, *Електронно списание LiterNet* 07.12.2015, № 12 (193) < <http://litenet.bg/publish30/rozalia-gigova/ivan-penkov/ivan-penkov.htm> >
15. Архивни материали, свързани с монументално-декоративната украса на представителни обществени сгради в България, *Наука*, БАН, 2015, кн. 6.
16. Художникът Иван Пенков (1897-1957): първи стъпки в изкуството (1913-1922), *Електронно списание LiterNet* 7.11.2015, № 11 (192) < <http://litenet.bg/publish30/rozalia-gigova/ivan-penkov/hudozhnikyt.htm> >

17. Иван Пенков като сценограф в Народния театър и театър „Студия“ през 20-те години на XX век, *Проблеми на изкуството*, БАН, София, 2015, кн.4.
18. Художникът Иван Пенков (1897-1957) и театъра, *Паметници, реставрация, музеи*. София: Издателство “Arch&Art”, Министерството на културата, София (под печат)
19. Архитектура, стъкло, изкуство: институтът за стъклопис и мозайка на Франц Майер в Мюнхен, *Архитектура*, САБ, София, (под печат)
20. "Пейзаж от Бокер" на Пол Синяк", *Електронно списание LiterNet*, 28.08.2015, № 8 (189) <<http://litenet.bg/publish30/rozalia-gigova/pol-siniak.htm>>
21. Las colecciones de Im Obersteg y Rudolf Staechelin. Dos reconocidas colecciones suizas representadas en el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia (Madrid) y en el Phillips Collection (Washington), *Mito, revista cultural*, Granada, 2015, 25 <<http://revistamito.com/las-colecciones-de-im-obersteg-y-rudolf-staechelin/>>
22. La epopeya enigmática de los reyes tracios: una exposición impresionante en el Museo del Louvre demuestra los descubrimientos arqueológicos en Bulgaria, *Culturamas*, Madrid, 2015, 3 de junio <<http://www.culturamas.es/blog/2015/06/03/la-epopeya-enigmatica-de-los-reyes-tracios/>>
23. Contemporary Research on the White Cloth as a Ritual Item in the Bulgarian Wedding: Anthropological Approach, *Folklore, Electronic Journal of Folklore*, FB and Media Group of Estonian Literary Museum, Estonian Folklore Institute, 2014, 59 <<http://www.folklore.ee/folklore/vol59/guigova.pdf>>
24. Anthropological Interpretation of the Meaning of Ritual Objects in the Contemporary Urban Wedding in Bulgaria, *Journal of Ethnology and Folkloristics*, University of Tartu, the Estonian National Museum and the Estonian Literary Museum, 2013, Vol7, No 1, 83-104
25. Обединените цехове за мозайка и стъклопис „Пул & Вагнер“ в Берлин и монументалната украса на представителни обществени сгради и частни домове в България през 30-те години на XX век, изпълнена по проекти на художниците Иван Пенков и Дечко Узунов. *Паметници, реставрация, музеи*. София: Издателство “Arch&Art”, Министерството на културата, 2012, Vo 3-6, 64-79
26. Обединените цехове за мозайка и стъклопис „Пул & Вагнер, Готфрид Хайнерсдорф“ в Берлин и творчеството на художника Иван Пенков. *Изкуство и контекст*. София: Институт за изследване на изкуството, БАН, 2008, 61-82
27. Художникът Иван Пенков - в търсене на себе си, *Култура*, София, 27 (2329), 25 юни 2004 <<http://www.kultura.bg/bg/article/view/9924>>
28. Художникът Иван Пенков и „Родно изкуство“ – живописно творчество от втората половина на 20-те години на XXв. *Паметници, реставрация, музеи*, София: Издателство “Arch&Art”, Министерството на културата, 2004, кн.2, 42-50

3. Приноси към хабилитационния труд „Художествено-естетически, иновационни и възпитателни аспекти на обучението по изобразително изкуство в началното училище“ :

По съдържание публикациите на д-р Розалия Гигова са основно в областта на историята на изкуството и културната антропология, с фокус българска история на изкуството, немско-български културни отношения, испанска история на изкуството и етнография на България. (Предоставени са една монография и 11 студии и статии, публикувани от 2004 до 2015 година)

1. Монография „Художникът Иван Пенков (1897-1957). Живот и творчество“. София, 2013. (296 стр., 112 черно-бели илюстрации).

Приносите на изследването:

- Монографията представя едно цялостно и детайлно проучване на творчеството на Иван Пенков
- Изследването е придружено от 112 черно-бели илюстрации, една част от които са непубликувани досега в специализираната литература.
- В монографията се публикуват някои непубликувани до сега автобиографии на художника
- Изследването е синхронизирано с професионалните мнения на редица учени и изследователи, работещи в Хумболтовия университет в Берлин

2. В останалите 11 студии и статии приносния характер от научна гледна точка е безспорен и това е видно от приложената документация и авторската справка на д-р Розалия Гигова, но те нямат пряко отношение към специалност „Педагогика на обучението по изобразително изкуство (методика на изобразителното изкуство)“. В представените трудове **не виждаме съществуваща или разработена от автора алтернативна на институционалното образование иновационна методическа система**, насочена към възприемане на изобразителното изкуство. А точно кандидат с такава насоченост и квалификация визира обявения конкурс за „доцент“.

В заключение, имайки предвид изложените по-горе съображения и оценки за преподавателската, публикационната и творческата дейност на кандидатите, изразявам писмено своето **становище** и предлагам **гл. ас. д-р Мая Веселинова Димчева** да бъде удостоена с академичната длъжност „доцент“ в специалност „Педагогика на обучението по изобразително изкуство (методика на изобразителното изкуство)“, като кандидат със значително по подходящ профил (педагогическа практика и методически умения) във връзка с обявения конкурс.

28. 03. 2016 г.

Председател на научно жури:.....
(проф. Буян Филчев)